

До 70-річчя з дня народження академіка НАН України Валерія Павловича Кухаря

26 січня 2012 року виповнилося сімдесят років видатному вченому в галузі біоорганічної, органічної та елементоорганічної хімії, засновнику нового наукового напрямку хімії біорегуляторних процесів, відомому досліднику екологічних та ресурсощадливих аспектів енергетики, нафтопереробки і нафтохімії, директору Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії Національної академії наук України, академіку НАН України Валерію Павловичу Кухарю.

В.П.Кухар у 1963 р. закінчив Дніпропетровський хіміко-технологічний інститут, а в 1966 р. – аспірантуру Інституту органічної хімії НАН України, в якому працював на посадах молодшого наукового, старшого наукового співробітника та завідувача відділу хімії полігалогеноорганічних сполук.

У 1967 р. В.П.Кухар захистив кандидатську, а в 1973 р. – докторську дисертацію. У 1978 р. був обраний членом-кореспондентом НАН України і академіком-секретарем Відділення хімії та хімічної технології. З 1985 р. – дійсний член НАН України (в 1988-1993 рр. – віце-президент НАН України), з 1978 р. – директор створеного за його ініціативою Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії.

В.П.Кухар виконав фундаментальні дослідження в хімії полігалогеноорганічних сполук – поліхлороалкіламінів, трихлорофосфазополіхлороалканів, Р-галогенлідів фосфору, фторо- та бромпохідних адамантану і гомокубану, поліхлоро- та полібромопіридинів.

В.П.Кухар та його учні створили і дослідили низку невідомих раніше біологічно активних речовин, зокрема, розробили високоефективні екологічно чисті регулятори росту рослин нового покоління, які успішно впроваджуються в сільське господарство.

З 1983 р. вчений розпочав систематичні дослідження в галузі біоорганічної хімії низькомолекулярних біорегуляторів та хімічного моделювання біологічних процесів і разом зі співробітниками з'ясував загальні закономірності та механізми біоактивності органічних сполук, що стало вагомим вкладом у розвиток сучасної науки, а також відкрило нові можливості як для вивчення тонких механізмів перебігу біологічних процесів, так і для пошуку нових способів управління ними.

Важливим вкладом у розвиток біоорганічної хімії є запропонована В.П.Кухарем стратегія асиметричного синтезу елементоорганічних аналогів природних сполук різноманітної будови, зокрема, фторо- та фосфоровмісних амінокислот, фторованих поліенів, а також хіральных синтетичних блоків для їх отримання.

За його ініціативою створена наукова школа, вчені якої здійснюють систематичні дослідження методів стереоселективного синтезу і властивостей низькомолекулярних біорегуляторів та хімічне моделювання біологічних процесів. Серед учнів В.П.Кухаря – понад 30 кандидатів та 2 доктори наук.

Багато сил В.П.Кухар віддав і віддає організації та координації наукового забезпечення заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС та інших техногенних катастроф, становленню екологічного моніторингу довкілля в Україні.

Плідну творчу працю В.П.Кухар органічно поєднує з напруженою науково-організаційною діяльністю в Національній академії наук України, в численних урядових комітетах і комісіях, у наукових та експертних радах, у міжнародних наукових організаціях. Він є членом групи ядерної безпеки при Європейському банку реконструкції та розвитку (Лондон), членом міжнародної наглядової групи при Європейському банку реконструкції та розвитку з проблеми Чорнобильського об'єкту «Укриття» (Лондон), членом наукової ради Організації із заборони хімічної зброї (Гаага), членом Всесвітньої федерації вчених, науковим керівником Українського відділення «Всесвітньої лабораторії», членом адміністративної ради Центру наукової культури (Італія), заступником голови Національної

комісії з радіаційного захисту населення України, головою Державного фонду фундаментальних досліджень України.

Наукова та організаційна діяльність В.П.Кухаря відзначена численними науковими та урядовими нагородами, зокрема, відзнакою «Global – 500» ЮНЕСКО, Державною премією України в галузі науки і техніки, премією Міжнародної федерації вчених Premio «TERNI SAN VALENTINO. UN ANNO D'AMORE», премією ім. А.І.Кіпріанова НАН України, Валерію Павловичу присвоєне звання заслуженого діяча науки і техніки України, він нагороджений численними орденами та медалями.

Наукова громадськість щиро вітає Валерія Павловича з його славним ювілеєм і зичить міцного здоров'я, наснаги, довгих та щасливих років життя, нових творчих здобутків і звершень.